

הרב יוני לביא

בבוקר הרב

הצצה לעולמו הפנימי של הרב
הלבטים, הרגשות, התובנות

רבנים ופוליטיקה – זה הולך ביחד?

הסכנה שבתיג

אלא שכאן טמונה הדילמה. מצד אחד, כרב אתה רוצה להשפיע על עתיד מדינת ישראל, לחזק את הכוחות החיוביים שבה ולקדם ערכים יהודיים. אם באפשרותך לרתום לשם כך את הכבוד שאנשים רוחשים לדברך, למה לא להשתמש בו? אך יש פה גם צד שני. פוליטיקה נתפסת בעיני אנשים כדבר 'מלוכלך', מלא תככים ואינטרסים אישיים. תורה, לעומת זאת, נתפסת עדיין אצל רוב האנשים כדבר נקי, עילאי, טהור. החיבור בין השתיים עלול להכתיב את התורה. הן ברמה העקרונית, והן ברמה המעשית – יש חשש שזיהוי של הרב עם מפלגה מסוימת יפגע ביכולת שלו להשפיע מבחינה רוחנית וללמד תורה אנשים המצדדים במפלגות אחרות. תיג שלו עם צד פוליטי אחד עלול להרחיק ממנו אנשים ולהפריע להם ללמוד ממנו ולקבל את תורתו, וזו החמצה של שליחותו העיקרית של הרב. במאמר מוסגר נעיר שהיו בעבר ניסיונות לגייס רבנים ידועים לשורות מפלגות בתור חברי כנסת מן המניין. לא נעים לומר, אבל לרוב הדבר נחל כישלון חרוץ. מתברר שגדולה בתורה או הצלחה בשדה החינוכי, אינם ערובה לתפקוד מוצלח בין שועלים פוליטיים ותרגילים פרלמנטריים. מכל מקום, כדילמה שתיארתי קודם אני נוטה אל הצד שני – לא לערוב תורה ופוליטיקה. לכן אמרתי לאותו עסקן שאני מעריך מאוד את העזרה שקיבלתי ממנו לאורך השנים, אבל נאלץ להשיב את פניו ריקם. אמרתי לו שאיני נוהג לחתום על מודעות פוליטיות וגם הסברתי לו למה. לשמחתי הוא קיבל את הדברים בהבנה. לעומתו, היו אחריים שהקפידו על הסירוב שלי וראו בו סוג של כפיות טובה. "אנחנו עוזרים לך ומסייעים לקדם מטרות תורניות כל השנה, וכשאנחנו צריכים עזרה – אתה עומד בצד?!". ובכל זאת, אני חושב

כשבוע לפני הבחירות קיבלתי בווטסאפ הודעה מעסקן פוליטי מוכר. הוא צירף מודעת תמיכה במפלגה מסוימת, ובתחתיתה שמות של רבנים הקוראים להצביע למענה. הוא ביקש את הסכמתי להוסיף למטה גם את חתימתי. זו לא פעם ראשונה שנתקלתי בבקשה כזו, אבל הפעם חשתי חוסר נעימות גדול. בעבר נעזרתי לא פעם באיש הזה כדי לקדם מטרות חינוכיות ולהשיג תקציבים למען פעילות תורנית, ועכשיו הוא בא ומבקש את עזרתי כדי לקבל כוח שיאפשר לו להמשיך לעזור לאותן מטרות. אפשר לטוב לבקשה כזו?

העם הבוחר

הטור הזה נכתב יומיים לפני הבחירות אבל אתם קוראים אותו לאחריהן. האם עכשיו יש כבר הכרעה ותקום ממשלה יציבה? אני לא מעז להתנבא, בפרט אחרי מה שראינו בשלוש וחצי השנים האחרונות. העם הנבחר הפך לעם הבוחר ושבך את כל השיאים כששקע בטרפת של חמש מערכות בחירות. התקשורת מרבה לדבר על המחיר הכלכלי שלה: כשלושה מיליארד ש"ח לכל סבב, מה שמתבטא ב-6,000 ש"ח עלות לכל משפחה במצטבר על חמשת הסבבים האחרונים. לי מפריע הרבה יותר המחיר החברתי. חורשי התעמולה שמקדימים את יום הבחירות מציפים ארס ועוינות, הקצנת עמדות והתקפות אישיות, והם גורמים לחברה הישראלית נזק אדיר. עם ישראל חייב בדחיפות תקופה של שקט וממשלה יציבה ומתפקדת. בכל פעם שמנסים להכריע את הבחירות מגייסים את כל התותחים כדי לשכנע את הציבור לשלשל את הפתק הנכון, ובמסגרת זו לא נפקד מקום הרבנים. כשמדובר בציבור דתי ומסורתי יש משקל לאמירת גדולי תורה ותלמידי חכמים. יש מפלגות שזה אחד המוקדים המרכזיים של תעמולת הבחירות שלהם: "ועשית ככל אשר יורוך", כולל צייטוט רבנים שכבר מזמן אינם בין החיים.

שזוהי דרך ההתנהלות הנכונה יותר ששומרת על מקומה ה'נקי' של התורה.

להכריע את הקץ

מה שכן, לא נמנעתי מלעודד אנשים ללכת להצביע (מבלי לציין איזה פתק בריוק לשלשל) ונלחמתי בעיקר באדישות ובעייפות שפשתה בליבם של רבים. "חאלאס, נמאס לי כבר מכל הפוליטיקאים ומהבחירות שלא נגמרות. אני שם פתק לבן וזהו". "נו, באמת, מה הטעם ללכת להצביע? הרי בכל מקרה עוד כמה חודשים תהיה עוד מערכת בחירות... אני מעדיף לצאת עם הילדים ליום טיול". לאותם אנשים אני אומר שהרמב"ם פסק אחרת: "לפיכך צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב. וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב. חטא אחד, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה. עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה" (רמב"ם הלכות תשובה ג,ד). הרי את אותו הטיעון יכולנו לומר גם ביחס לכל תפילה או מצווה. וכי מעשה קטן שלי הוא באמת כזה משמעותי? אני הרי לא צדיק עליון ולא גדול בתורה. מה זה משנה אם עשיתי או לא עשיתי, כיוונתי בתפילה או דיברתי לשון הרע, וכי זה מה שיכריע את הכף? התשובה היא שזה משנה בהחלט. מעשה קטן אחד עשוי להיות המסה הקריטית שתכריע את הכף ותקבע את גורל הבחירות או העולם. את החשבוניות בואו ונשאיר לקב"ה. אנחנו מופקדים על החלק הקטן שלנו שעשוי להיות גדול מאוד. ■

הם הקפידו על הסירוב שלי וראו בו כפיות טובה. "אנחנו עוזרים לך ומסייעים לקדם מטרות תורניות כל השנה, וכשאנחנו צריכים עזרה – אתה עומד בצד?!"